

Hvem si'r det til børnene?

Baggrunden for liv, arbejde og politik i det 21. Århundrede bliver tydelig biofysisk i form af ustabil klima, mindre energi, svindende vand og muldresourcer og en meget stor befolkning. Udfordringen kan ikke mødes med småjusteringer, men fordrer saa vidt vides dybtgaaende ændringer i industri- og landbrugsproduktion, infrastruktur, forbrug, adfærd og værdier. Dette bliver mere og mere klar som tallene om klima, artsudryddelse og peak oil tikker ind. Det er ikke længere miljøhippier der udtaler sig med top videnskabsmænd og kvinder.

Det er efter min mening en af skolens opgaver at give fremtidens borgere (læs ungerne) tid og hjælp til erkendelse af udfordringerne og tid til forståelse af de væsentlige ændringer der er nødvendige for at møde dem. Ændringer som de skal gennemføre som voksne professionelle, privatpersoner og politiske væsener. Bliver udfordringen ikke mødt indenfor de kommende årtier kommer det efter alt at dømmes til at koste en hel del i menneskeliv og velfærd.

Selv om viden er til stede og videnskabeligt dokumenteret, er der en lav erkendelse af det blandt borgere og politikere. Det skyldes bl.a. at det går stik imod den 'sunde fornuft' vi har opbygget paa basis af erfaringer i det forgangene århundrede, som havde helt anderledes biofysiske betingelser. Det har betydet at skolen i mangt og meget uddanner borgere some er gode indefor kultur, kommunikation, konkurrence og computere, men svagt rustet til forståelse af biofysiske systemers dynamikker. Altså grenen vi sidder på.

Det er efter min mening tvingende nødvendigt at børn faar adgang til viden om omfanget af udfordringen og samtidig adgang til teknologier, færdigheder, værdier og ikke mindst drivkræfter som kan hjælpe dem men til at møde udfordringen. Alt andet er vel uetisk.

Selvfølgelig burde vi have en større debat om dannelse og revision af læseplaner nu, men det er svært at forestille sig. Det er nok ikke det den bebudede 360 graders evaluering af folkeskolen kommer til at handle om. En egenlig biofysisk baseret og fremtidsorienteret revision vil utvivlsomt komme men det vil tage lang tid bla. paa grund af det åndelige efterslæb. Tid er desværre noget af det vi ikke har, fordi de biofysiske udfordringer er nogen, der vokser.

Umiddelbar kan jeg ikke se der er andre til at løfte opgaven med at kvalificere næste generation end lærerne. Desværre er mange af os selv ud af det forrige århundredes tankegang og ligeså er vores undervisningsmaterialer. Det er ikke nok at tilføje et modul om 'verdens ulykker og hvad vi skal gøre ved dem' eller 'grundkursus i økologi'. Jeg tror der skal nytænkes i historie, geografi, biologi, filosofi, systemforståelse osv. og udvikles materialer, metoder og pædagogik.

Dybest set er det et ny dannelsesideal vi har brug for.
Og dybest set er det enormt spændende - personligt og professionelt.

Jakob Jespersen, februar 2010.

Ovenstående er bragt i forkortet udgave i Fokeskolen no 3 2010 under Debat.